アイヌタイムズ
第63号
2015年11月18日（水） アイヌ語ペンクラブ

El AinuTimes n-ro 63 eldonita en la 18-a de novembro 2015

aŭtoro: JOKOJAMA Hirojuki

Aynu kami e *Bakuteria*

(La ajnua [*t.e.* aina] lingvo)

Karn-manĝa bakterio (Severa invada streptokoka infekta malsano)

(Esperanto)

Tanpa 8 cup 30 pakno *zenkoku* or ta *Gekisyougata-youketusei-rensakyuukin-kansensyou* ani 301 tasum utar oka ruwe ne.

De la komenco de la unua semajno ĉi-jare (la 29-a de decembro 2014 [lundo]) ĝis la 30-a de aŭgusto 2015 la nombro de malsanuloj kun Severa invada streptokoka infekta malsano atingis 301 tut-lande en Japanio.

Hokkaidou or ta 7 tasum utar oka ruwe ne.

En Hokkajdo eltroviĝis 7 malsanuloj. (Ĉiu semajno komenciĝas lunde.)

Intaanetto ka ta ene a=nuyé hi;

Tio estas raportita sur retpaĝoj;

http://www.iph.pref.hokkaido.jp/kansen/411/data.html

Ne tasum kur anak 1987 pa ta *Amerika* or ta easir a=nure rápok ta, *Nihon* or ta 1992 pa ta iyotta hoski an tasum kur a=nure ruwe ne.
2003 pa 11 cup wano ne tasum *5-rui-kansensyou* ne wa, ne tasum utar an yakun *iryoukikan* opitta *hokenzyo* núre kuni p ne.

La unua malsanulo estis raportita la jaron 1987 en Usono, kaj ankaŭ en Japanio la unua estis raportita en 1992.
En novembro 2003 tiu ĉi malsano fariĝis infekta malsano de novfarita Kategorio V, kaj ĉiu hospitalo, kiu konfirmas aperon de la malsanulo, devas raporti tiel al la sanitarejo surloka.

2004 pa wano tane pakno a=nure hike, oro ta tanpa tasum utar iyotta inne. (noka 1)

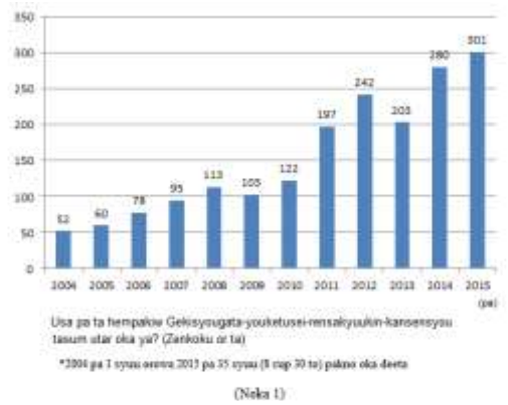

Noka 1: Usa pa ta hempakiw Gekisyougata-youketusei-rensakyuukin-kansensyou tasum utar oka ya? (Zenkoku or ta)

Tane anak ne tasum utar inne ruwe ne.
Ne tasum i=koturse yakun a=teké a=kemá pirihi ekuskonna húpo wa eytasa arka hi ka an, munin hi ka an.
Nísapno wen wa, usa oskeop ray (*tazouki-huzen*) wa nísapno a=mawé tuy hi ka an kusu, Aynu kami e *bakuteria* (*Hitokui-bakuteria*) sekor ka a=porose p ne ruwe ne.

Tanpa *houkoku-syuu* atpake (2014 pa 12 cup 29 to [*getuyoubi*]) wano 2015 pa 8 cup 30 to pakno *zenkoku iryoukikan* núre 301 tasum utar oka wa, 8 cup atpake wa hoski an pa 280 tasum utar akkari inne p ne ruwe ne.
Tanpa *houkoku-syuu* atpake wano 2015 pa 6 cup noski pakno 71 mosirhoppa utar oka ruwe ne.

Tanpa *houkoku-syuu* atpake wano 2015 pa 8 cup 30 to pakno *Toukyou-to* or ta 47 tasum utar oka wa, *Oosaka-hu* or ta 28 tasum utar oka wa, *Kanagawa-ken* or ta 23 tasum utar oka ruwe ne. *Kouti-ken* or ta isam a korka, oya 46 *to-dou-hu-ken* or ta ne tasum utar a=nure wa an.

Ĉi-jare la nombro de la malsanuloj plej multas dum 12 jaroj depost 2004. (Bildo 1)

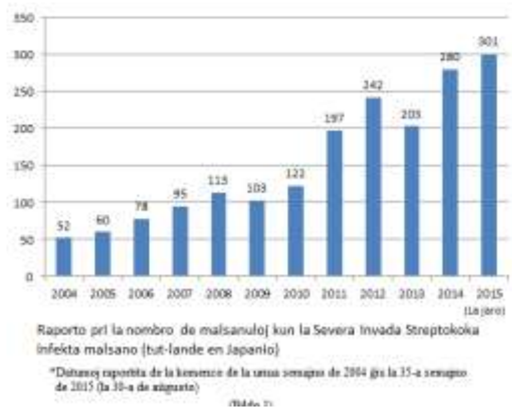

Bildo 1: Raporto pri la nombro de malsanuloj kun la Severa Invada Streptokoka Infekta malsano (tut-lande en Japanio)
*Datumoj raportita de la komenco de la unua semajno de 2004 ĝis la 35-a semajno de 2015 (la 30-a de aŭgusto)

En la lastaj jaroj la malsanuloj multiĝas.
Post kiam oni eksuferas je tiu ĉi malsano, vundo sur la mano aŭ la piedo rapide ŝvelas, severe doloras kaj eĉ putras.
Troviĝas kazoj, ke la simptomoj rapide malboniĝas, pluraj organoj de la malsanulo perdas sian funkcion kaj finfine la malsanulo mortas. Tial oni ankaŭ nomas la bakterion, kiu kaŭzas tiun ĉi malsanon, "Karn-manĝa bakterio" popularanome.
De la 29-a de decembro 2014 [lundo] ĝis la 30-a de aŭgusto 2015 la nombro de la malsanuloj informita de ĉiu hospitalo atingis 301 tut-lande en Japanio. Kaj en la unua tagdeko de aŭgusto la ĉi-jara nombro superis la lastjaran nombron 280.
De la 29-a de decembro 2014 [lundo] ĝis la dua dektago de junio 2015 la nombro de mortintoj pro la malsano atingis 71.
De la 29-a de decembro 2014 [lundo] ĝis la 30-a de aŭgusto 2015 la nombro de la malsanuloj atingis 47 en la gubernio Tokio, 28 en la gubernio Oosaka kaj 23 en la gubernio Kanagaŭa laŭvice.
En 46 gubernioj krom la gubernio Kooĉi troviĝis la malsanuloj.

Ne motoho ranma A-gun-youketusei-rensakyuukin ne ruwe ne. (noka 2)

Gekisyougata-youketusei-rensakyuukin-kansensyou motoho ne 'A-gun-youketusei-rensakyuukin' (Kokuritu-kansensyou-kenkyuuzyo noka)

(Noka 2)

Noka 2: Gekisyougata-youketusei-rensakyuukin-kansensyou motoho ne 'A-gun-youketusei-rensakyuukin'
(Kokuritu-kansensyou-kenkyuuzyo noka)

Néwaanpe kor ponkur utar or wa yayan koutouen oya ponkur utar koturse ruwe ne.
Yayan *saikin* ne ruwe ne.
Ne *saikin* anakne, ranma a=kemíhi neyakka a=kamíhi neyakka oro oma eaykap.
Korka, ne *saikin* a=piríhi un a=kemíhi or oma yak, nísapno wen hi ka an ruwe ne (*Haiketusei-syokku*).
Ne tasum utar poroser onnekur ne ruwe ne.
Okkayo tasum utar anak 70 páha akkari an kur ne wa, menoko tasum utar anak 60 páha akkari an kur ne yak a=ye.
Arsuy i=koturse yakun mosirhoppa=an enitan pe ne wa, 2012 pa or wa 2014 pa pakno 712 tasum utar oka hike, oro ta 207 utar (*3wari*) mosirhoppa wa isam ruwe ne.
Oro ta poroser utar 3 to utur ta mosirhoppa wa isam ruwe ne.
Somo tasum=an kuni, oya *kansensyou-taisaku* néno a=rekúci a=pirkare wa yaske=an yak pirka ruwe ne.
Onne utar tekehe ka kemaha ka pirihi ekuskonna húpo hi ka, eytasa wen hi ka an yakun, nani *byouin* or un a=turá yak pirka.

La ĉefa patogena mikrobo de la malsano estas la bakterio ' Streptokokoj de la Grupo A; GAS'. (Bildo 2)

'Streptokokoj de la Grupo A; GAS ' kaŭzanta la Severa Invada Streptokoka Infekta malsano
(La mikroskopa foto donita de la Nacia Instituto de Infekta Malsano en Japanio)

(Bildo 2)

Bildo 2: 'Streptokokoj de la Grupo A; GAS' kaŭzanta la Severa Invada Streptokoka Infekta malsano
(La mikroskopa foto donita de la Nacia Instituto de Infekta Malsano en Japanio)

La infanoj kun la la bakterio infektas aliajn infanojn je ordinara faringito.
La bakterio estas ordinara.
La bakterio normale ne povas invadi jen en sangon jen en muskolon.
Sed troviĝas kazoj, ke la malsanaj simptomoj rapide fariĝas severa, se la bakterio invadas sangon disde vundo. (t.e. sepsa ŝoko)
Plejmultaj el la malsanuloj estas maljunaj.
Plejmultaj el la viraj malsanuloj estas 70-kelkjaraj, kaj plejmultaj el la virinaj estas 60-kelkjaraj.
Kaj la mortokvanto estas alta. Mortis 207 malsanuloj, kiuj estas ĉirkaŭ 30 procentoj el 712 malsanuloj de 2012 ĝis 2014.
Plejmultaj mortis ĝis 3 tagoj post malsaniĝo.
Por ke oni ne suferas je la malsano, oni devas lavi la manojn kaj gargari samkiel rimedoj kontraŭ aliaj infektaj malsanoj.
Precipe se la vundoj de la maljunula mano kaj piedo rapide ŝvelas aŭ la simptomoj rapide fariĝas severa, estas bone, ke oni frue iru al

Eytasa wen etok ta túnasno a=pirkare p ne ruwe ne.
Wakutin isam kusu túnasno a=pirkare ka somo ki yakun mosirhoppa=an nankonna.

hospitalo.
Gravas, ke oni frue kuracu la malsanulojn antaŭ severiĝo.
Se oni ne frue kuracas la malsanulojn, la mortokvanto fariĝas alta, ĉar la vakcino ne troviĝas.

Aĉetu nian la ajnuan gazeton "Ainutimes", ni petas.
Abonkotizo: 1500 enoj 4 numere (nur ajnua versio),
2300 enoj 4 numere (ajnua kaj japana versio)

Varbu la ajnu-lingvajn kontribuojn de legantoj, ni petas.
La temo, la formo, la paĝoj estas libera, kaj ni povas helpi viajn komponaĵojn.
(Kontakto) Poŝtkodo: 047-0033,
Adreso: HAMADA Takaŝi
1-32-136, Tomioka, Otaru-ŝi, Hokkajdo,
e-poŝto: otarunay@yahoo.co.jp (japane),
TTT-ejo: https://otarunay.at-ninja.jp/taimuzu.html (japane)

Se vi kontaktu Esperante, jene.
e-poŝto: hokkaido_esp_ligo@yahoo.co.jp (Hokkajda Esperanto-Ligo)

rim.) La eldonrajto de AinuTimes apartenas al Ajnu-lingva PEN-Klubo.

rim.) 1. Ruĝa litero estas ajnu-lingva.
2. *Ruĝa kaj kursiva litero estas la pruntovorto originanta el la japana lingvo.*
3. *La pruntovorto estas skribita laŭ la maniero "99-siki roomaĵi (japane)" de japana latina litero.*
4. Verda litero estas Esperanta.